

زار کرممانجی

کۆنفرانسی زانستی سەد سالاى گۆقارى زارى کرمانجى و رۆلى حوسین حوزنى موکریانى له بزاڤى رۆژنامه گهرى کوردیدا



کۆنفرانسی زانستی

سەد سالاى گۆقارى زارى کرمانجى و
رۆلى حوسین حوزنى موکریانى
له بزاڤى رۆژنامه گهرى کوردیدا

به پالپشتى نوسینگه‌ی ریزدار سه‌روۆكى حكومه‌تى
هه‌ریمی كوردستان، له سەد سالاى ده‌رچوونى
یه‌كه‌مین ژماره‌ی گۆقارى زارى کرمانجى له شارى رواندز،
زانكۆى سۆران/ فاكه‌لتى ئاداب كۆنفرانسیكى زانستى
به‌رپوه‌ده‌بات.

به‌ سپۆنسه‌رى میدیایى تۆرى میدیایى كوردستان



zari.kirmanji@soran.edu.iq



۲۰-۲۱ ئیلولى ۲۰۲۱

۹ سەرله‌به‌یانی



گوڤاری زاری کرمانجی (۱۹۲۶-۱۹۳۲)، یه‌کێکه له دیارترین و کاریگەرترین بزاشی رۆشنبیری و رۆژنامه‌گهریی کوردی له سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیستهمدا، که به ده‌وله‌مه‌ندی به‌ره‌م و زانیاریه‌کانی له بواره‌کانی رۆژنامه‌گهری، میژوو، ئه‌ده‌ب و هونه‌ردا خزمه‌تێکی زۆری به زمان و فهره‌نگ و میژووی کورد کردووه. رۆژنامه‌یه‌کی فره‌په‌هند و نوێخواز بووه. رۆلی به‌رچاوی له په‌ره‌پێدانی هۆشیاری نه‌ته‌وه‌یی و بنیاتنانی ژێرخانی فره‌هنگی نوێدا گێراوه. له‌م کۆنفرانسه‌ هه‌له‌ده‌ریت قوولتر له پێکه و کاریگهریه‌کانی گوڤاره‌که بکۆلدریته‌وه.



لیژنه‌ی زانستیی کۆنفرانس:

- ۱- پ. د. سیروان زه‌ند - سه‌رۆکی لیژنه‌ی زانستی - یاریده‌ده‌ری سه‌رۆکی زانکۆی سو‌ران بۆ کاروباری زانستی
- ۲- پ. د. کوردستان موکریان - خانه‌نشین
- ۳- پ. د. هه‌لمه‌ت بایز رسول - زانکۆی سو‌ران
- ۴- پ. ی. د. محمد خدر مولود - خانه‌نشین
- ۵- پ. ی. د. ئامانج غازی - زانکۆی سه‌له‌حه‌دین
- ۶- پ. ی. د. شاخه‌وان عبدالله صابر - زانکۆی سو‌ران
- ۷- پ. ی. د. ابراهیم عمر صادق مه‌لزاده - زانکۆی سو‌ران
- ۸- پ. ی. د. محمد احمد ابراهیم - زانکۆی سو‌ران
- ۹- پ. ی. د. دلێر صادق کانی - زانکۆی سو‌ران
- ۱۰- د. سه‌رباز مجید خۆشناو - خانه‌نشین
- ۱۱- د. علی حمد عثمان - زانکۆی سو‌ران
- ۱۲- د. ستار شیخ حسن - رێکخه‌ری لیژنه - زانکۆی سو‌ران



کۆنفرانسی زانستیی

سه‌د سه‌له‌ی گوڤاری زاری کرمانجی و

رۆلی حوسین حوزنی موکریان

له بزاشی رۆژنامه‌گهریی کوردیدا



zari.kirmanji@soran.edu.iq

۲۰-۲۱ ی ئه‌به‌لولی ۲۰۲۶

۹ ی سه‌ره‌به‌پانی

په‌یامی کۆنفرانس:

خوێندنه‌وه‌یه‌کی هه‌مه‌لایه‌نه‌ی قوول و چڕه بۆ رۆل و کاریگهریی گوڤاری زاری کرمانجی، وه‌ک هه‌ولێکی کاریگهر و په‌چه‌شکێن بۆ به‌ره‌وپێشبردنی بواره‌کانی رۆژنامه‌گهری، زمان، چاپه‌مه‌نی، میژوو، گرافیک دیزاین و ئه‌ده‌ب، به ئامانجی پاراستن و په‌ره‌پێدانی میراتی فره‌هنگی نه‌ته‌وه‌یی کورد.

لیژنه‌ی ئاماده‌کاریی کۆنفرانس:

- ۱- د. کارمه‌ند عه‌بدوڵڵا هه‌مه‌د - سه‌رۆکی لیژنه - راگری فاکه‌لتیی ئاداب - زانکۆی سو‌ران
- ۲- پ. ی. د. نيعمه‌ت علی محمود - زانکۆی سو‌ران
- ۳- پ. ی. د. بژار عثمان احمد - زانکۆی سو‌ران
- ۴- د. رێباز دلاوه‌ر عمر - زانکۆی سو‌ران
- ۵- د. په‌یوه‌ند محمد حمد - زانکۆی سو‌ران
- ۶- د. کازم شیخ حسین - زانکۆی سو‌ران
- ۷- ئیسماعیل ئیبراهیم - ده‌زگای زاری کرمانجی
- ۸- دادیار ئازاد مه‌عروف - وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده
- ۹- پارێز یوسف سو‌فی - به‌رپوه‌به‌ری گه‌شتوگوزاری رواندز - نوێنه‌ری قائیمقامیه‌تی رواندز
- ۱۰- چیا محمد حسن - به‌رپوه‌به‌ری شاره‌وانیی رواندز
- ۱۱- د. هێرش یوسف حمدامین - به‌رپوه‌به‌ری دانیایی جو‌ریی زانکۆی سو‌ران
- ۱۲- م. رێبه‌ر عبدالغفار عزیز - به‌رپوه‌به‌ری راگه‌یانده‌ی زانکۆی سو‌ران
- ۱۳- م. ی. سه‌هه‌ند عبدالستار مصطفی - زانکۆی سو‌ران
- ۱۴- م. ی. دلاوه‌ر شکر بایر - زانکۆی سو‌ران
- ۱۵- م. ی. چاوه‌ر نيعمه‌ت سه‌لح - زانکۆی سو‌ران
- ۱۶- زه‌راء صمد ملامه‌د - ئه‌ندازیار و گرافیک دیزاینه‌ر - زانکۆی سو‌ران
- ۱۷- فارس عمر حسین - زانکۆی سو‌ران



ئامانجەكانى كۆنفرانس:

• خستنهوه بهرباسى گۆڭارى زارى كرمانجى:

ئاورپكى زانستى له مېژوو، رۆل، دەستكهوت و كارىگهرييه هه مهلايه نه كانى گۆڭارى زارى كرمانجى.

• پىداچوونه وهى مېژوويى:

شه نوكه وكردى رۆلى گۆڭارى زارى كرمانجى وهك يه كه م گۆڭارى كوردى له ناوچهى رواندز و كارىگهرييه كانى له سه ر نووسينه وهى مېژووى كورد، بهويپيهى كه رستهى خاوى وهك سه رچاوهى په سه ن بۆ توپژهرانى كورد له زۆر بواردا به رده ست خستوو و بابته كانى به زمانى كوردى بلاكوردوو هته وه.

• دهوله مه ندى كوردنى توپژينه وه زانستيه كان:

ئه نجامدانى توپژينه وهى نووى و قوول له سه ر گۆڭارى زارى كرمانجى و بابته بلاكوراهه كانى له بواره جياوازه كاندا (مېژوو، زمان، ئه ده ب، رۆژنامه گه رى، چاپخانه، فۆتۆگرافى، ديزاين، گرافيك، خۆشنووسى و مۆره له كه ندى).

• بهر زراگرتنى رۆلى پيشه ننگايه تى:

كۆنفرانس له به ستىنى كات و شوپندا، رۆلى پيشه ننگايه تى هه وه له كانى حوسين حوزنى و چاپخانه و گۆڭارى زارى كرمانجى و بابته و نووسره كانيان له ميراتىكى گرنكى رۆشنبيرى كوردى له رواندزه وه بۆ ناوچه كانى ديكه ده خاته روو.

• په ره پىدانى زمانى كوردى:

هه له وه سته كوردن له سه ر رۆلى گۆڭارى زارى كرمانجى به هه وه له كانى حوزنى موكريانى له بره ودان به زمانى كوردى، دارشتنى وشهى كوردى، بزار كوردنى زمانى كوردى له وشهى بىگانه، به مۆدىلكردنى په تيگه رايبى و خزمه تى مه زن به زمانى كوردى، له رپى بلاكوردنه وهى بابته هه مه ره ننگه كانى.

ته وه ره كانى كۆنفرانس:

- رۆلى حوسين حوزنى موكريانى له هينانى چاپخانه بۆ رواندز و بلاكوردنه وهى گۆڭارى زارى كرمانجى.

- رۆل و كارىگه رپى گۆڭارى زارى كرمانجى له پيشخستنى رۆژنامه گه رپى كوردى.

- گۆڭارى زارى كرمانجى وهك سه رچاوه يهك بۆ نووسينه وهى مېژوو و رۆلى حوسين حوزنى موكريانى له نووسينه وهى مېژووى كورد به زمانى كوردى.

- گۆڭارى زارى كرمانجى، ناسنامهى كوردبوون و رايه لهى هۆشيارپى و پيكه وه به ستنه وهى كوردستان له دواى گۆرانكارپيه سياسى و كۆمه لايه تى و كارگيرپيه كانى سه ره تاي سه دهى بيه سته مدا.

- په نگدانه وهى ئه ده بى كوردى له نيو لاپه ره كانى گۆڭارى زارى كرمانجيدا.

- بايه خى گۆڭارى زارى كرمانجى له گه شه پىدانى زمانى كوردى و زاراوه سازيدا.

- گۆڭارى زارى كرمانجى وهك ده روازه يهك بۆ كرانه وهى كۆمه لگهى كوردى به رووى هونه ردا و رۆلى له په ره پىدانى هونه رى فۆتۆگرافى و مۆره له كه ندى.

- رۆلى زارى كرمانجى له بره ودان به وه رگىران بۆ زمانى كوردى.

- شوپن په نجهى حوزنى موكريانى و گۆڭارى زارى كرمانجى له په ره پىدانى هوشيارپى ميراتى كه لتووورى.

- رۆل و كارىگه رى حوزنى موكريانى و گۆڭارى زارى كرمانجى له به رز كوردنه وهى ئاستى هوشيارى و خوينده وارى له كوردستاندا.

- دونيابينى و بيرى نوپخوازى حوزنى موكريانى له كايهى رۆشنبيرى و رۆژنامه گه ريدا.

- زارى كرمانجى وهك سه كۆپه كى رۆژنامه گه رى و راگه ياندى له نيوان رابردوو و ئىستادا.

مه رجه كانى نووسينى توپژينه وه له كۆنفرانس:

- توپژينه وه كان له چوارچى وهى ته وه ره كانى كۆنفرانسدا بن، و مه رجه كانى توپژينه وهى زانستى تىدا په پره و بكرين.

- توپژينه وه كان به پى رپى نيماييه كانى گۆڭارى توپژهر په سه ند ده كرين.

- توپژينه وهى پيشكه شكارا و ناو نيشان، ناوى توپژهر، شوپنى كار، ناوى ولىت، پوختهى توپژينه وه و وشه كليليه كان له خۆ بگريت.

- توپژينه وه بلاكوراهه كان يان په سه ندى كوراهه كان له كۆنفرانسى تر يان گۆڭاره كان قبول ناكرين.

- توپژينه وه كان به زمانى كوردى، عه ره بى و ئينگليزى وه رده گيرين.

- كۆى توپژينه وه كه له ۳۰ لاپه ره زياتر نه بيت.

- پيوسته توپژينه وه بۆ زمانى كوردى به فۆنتى (Unikurd Goran) بنووسريت، بۆ زمانه كانى عه ره بى و ئينگليزى به فۆنتى (Times New Roman) بنووسريت.

- پيوسته توپژينه وه كان بۆ هه ر سى زمانى كۆنفرانس سيه سته مى سه رچاوه گرتنى (هارشارد) پپره و بكه ن.

- پيوسته پوختهى توپژينه وه كان به زمانى كوردى، پوختهى (عه ره بى و ئينگليزى) له گه لدا بيت، بۆ توپژينه وه كان به زمانى عه ره بى، پوختهى (كوردى و ئينگليزى) له گه لدا بيت، بۆ توپژينه وه كان به زمانى ئينگليزى، پوختهى (كوردى و عه ره بى) له گه لدا بيت.

- پيشكه ش كردنى پوختهى داواكرا و پيوسته له نيوان ۲۰۰-۲۵۰ وشه بيت، له گه ل سيقى توپژهره كه، ژماره مى مۆبايل و ئيمه يل.

- كۆى توپژينه وه په سه ندى كوراهه كان له ژماره يه كى تايبه تى گۆڭارى توپژهر، كه زانكۆى سوړان ده ريد ه كات، بلاكورده كرينه وه، بۆيه پيوسته هه موو مه رج و پيداويستيه زانستيه كانى تىدا بيت.

تيپينى: به شداربوونى توپژهران له كۆنفرانس و بلاكوردنه وهى توپژينه وه كان له گۆڭارى توپژهر بى به رامبه ره.



زار کرمانجی

کۆنفرانسی زانستی سەد ساڵی گۆشاری زاری کرمانجی و پۆلی حوسین حوزنی موکریانانی لە بزاڤی پوژناوە گەریی کوردیدا



رێکێ و بەرێوە رشی ئەو
یارمەتی بێکەوت
ناجیح نای
بلا ماموستا بە تە
کردنە وە ی تر بێ
لە باوک
باوک ھەر چەند
منالارە نەجە زێ مامو
تێکێ بدە، ئەوێش لە
وە ئە بێ انکار بکەر
ر مەند
مە زار
نای
زێش وە
رشی رەواندووە
مندال چۆر دە وریان
فانو بەرەیان چواندووە
چۆر سارلانە پەر وە رشی
س و باوەشی دایک
ژیان و تر بێ
ر مەند
مە زار
نای
زێش وە
رشی رەواندووە



بانگهێشتنامه

بەرێز: دەزگاکانی ڕاگەیانندن

بەرێزتان بانگهێشتکراون بۆ بەشداریکردن لە کۆنفرانسی زانستی "سەد ساڵی گۆشاری زاری کرمانجی و پۆلی حوسین حوزنی موکریانانی لە بزاڤی پوژناوە گەری کوردیدا" کە لە ڕێکەوتی ۲۰ و ۲۱ی ئەیلوولی ۲۰۲۶ لە زانکۆی سۆران بەڕێوە دەچێت.

خۆشحال دەبین بە هاتنتان

zari.kirmanji@soran.edu.iq

لیژنەی ئامادەکاریی کۆنفرانس

۲۰-۲۱ی ئەیلوولی ۲۰۲۶
۹ی سەرلەبەیان
هۆتیلی رادیسۆن بلو، چپای کۆرەک





کۆنفرانسی زانستی

سەد ساڵی گۆفاری زاری کرمانجی و رۆلی حوسێن حوزنی موکریانى له بزاڤی رۆژنامهگەری کوردیدا

۲۰ی ئەیلولی ۲۰۲۶

کارنامەى رۆژى یەكەمى كۆنفرانس

خۆتۆمارکردن

۹:۳۰ - ۹:۰۰

وتاری دەستپێک و سرودی نیشتمانی

۱۰:۱۵ - ۹:۳۰

نمایشکردنی قیدیۆی دیکۆمێنتاری

کردنەوهی كۆنفرانس

وتاری لیژنەى ئامادەکاریى كۆنفرانس

وتاری بەرێز سەرۆکی زانکۆ

وتاری سەرپرەشتیاری ئیدارەى سەرەخۆى سۆران

وتاری قایمقامی پرواندز بە ناوی خەڵکی شاری پرواندزەوه

وتاری بنەمالە: د. کوردستان موکریانى

پانۆرامای حوزنى موکریانى و پیشکەش کردنى چەند بەرھەمیکی تیپی

مۆسیقای پاشای گەورە

پانیلی قسە کەرە سەرەکییەکان ۱۰:۱۵ - ۱۰:۴۵

- پ. ی. د. ئامانج غازى - بەرپۆهەری پانیل

- موسەدەق توفی

گۆفاری زاری کرمانجی لە ژێر سێبەری مۆلەتنامە کەیدا

- د. محمد خدر مولود

گۆفاری زاری کرمانجی و پێگەى حوزنى موکریانى له نێو مێژوو و رۆژنامهگەرى کوردیدا

۱۱:۱۵ - ۱۰:۴۵ پشوو

۲۰ی ئەیلولی ۲۰۲۶

۹ى سەرلەبەیانى

هۆتیلی رادیسۆن بىلو، چىای كۆرەك



- د. ریباز دلاوهر عومەر - بهرپوهبهری پانیل

- پ. ی. د. سنوور سه باح سه دیق - پ. ی. د. ئارهزو یوسف حسن
رهنگدانه وهی میژووی کورد له گوڤاری زاری کرمانجی دا (1926-1932)

- پ. ی. د. ئه بوبه کر دیوانه حه مه د - شاخه وان حه مه ده مین
ریبازی حوسین حوزنی موکریانی له گپانه وهی میژووی میرنشینی بهرزیکانی (له ژیر روښنایی تیوری نه ندرسوئدا)

- د. تارا محه مه د خدر
رولی حوسین حوزنی موکریانی له نووسینی میژووی کورد له سه رده می نیسلام (بلاوکردنه وهی له گوڤاری زاری کرمانجی وه ک نموونه)

- د. دلگهش سه عید سه یدو
رول و کاریگه ری گوڤاری زاری کرمانجی له ناساندنی که سایه تی تاکی کورد

- م. دادیار ئازاد - بهرپوهبهری پانیل

- پ. د. فرسه ت مهرعی ئیسماعیل
مجله زاری کرمانجی وتدوینها لنص کردی قدیم دراسة تحليلية نقدية

- پ. ی. د. ئاسو عه بدولره حمان که ریم - ئیسماعیل حه سه ن ئه حمه د
پیگه ی زمان له کارابوونی هوشیاری کومه لدا

- پ. ی. د. محه مه د حوسین ئه حمه د
هه وله کانی ستانداردکردنی زمانی کوردی لای حوسین حوزنی موکریانی

- م. ی. هاشم ئه مین خدر - سومه ییه ئیبراهیم محه مه د سالح
زاراوه سازی زمانی کوردی، ناست و بهرپوهیچوونه کان به نموونه گیری له گوڤاری زاری کرمانجی

- د. کازم شیخ حوسین - بہر پوہ بہری پانیل

- پ. د. ہہ لمہت بایز رہسول

نہ دہ بیات وک کویادہ وہری نہ تہ وہ سازی کلتووری لہ گوٹاری زاری کرمانجیدا

- پ. ی. د. ژوان عہ بدولسہ لام عہ زیز

پہ یامی شیعی حوسین حوزنی موکریانی لہ بزاقی رۆژنامہ گہری کوردیدا

- د. سہرباز مہ جید خوشناو

رۆلی گوٹاری زاری کرمانجی لہ نوکردنہ وہی شیعی کوردیدا

- د. ئیبراہیم محمەد حوسینی

زاری کرمانجی، نمونہ یہک لہ رۆژنامہ وانی شوناس خوازانہ: توژینہ وہیہ کی بہراوردکارانہ لہ دۆخی ھاوکاتی رۆژنامہ گہری لہ

عیراق و ئیران

۱۴:۱۵ - ۱۵:۱۵ نیوہرۆخوان

پانىلى چوارەم ۹:۱۵ - ۱۰:۱۵

- د. كاروان محەمەد عەزىز - بەرپۆەبەرى پانىل

- پ. ي. د. محەمەد ئەحمەد حەسەن

رۆلى گۆفارى زارى كرمانجى لە پەرەپىدانى رۆشنپىرى و ھوشيارى تاكى كورددا

- د. رىواس فەتاح محەمەد سالىح - د. لائە ئاراس ئىبراھىم

رۆلى گۆفارى زارى كرمانجى لە پەرەپىدانى رەوشى كەلتوورى و ھوشيارى سىياسى لە شارى رواندز

- د. ئاسۆ عومەر مستەفا - م. ي. سەررەت نىعمەتوڤ سالىح

رۆلى گۆفارى زارى كرمانجى لە پەرەپىدانى ھوشيارى ھزرىدا، گۆشەى (دەردى دەروون) بە نموونە

- م. ي. روشنا فائق محەمەد - م. ي. سۆران حوسىن ئىبراھىم

رۆلى حوسىن حوزنى موكرىانى لە رۆژنامەى دەنگى گىتى تازەدا "1946-1947"

پانىلى پىنجەم ۱۰:۱۵ - ۱۱:۱۵

- د. گۆلچىن عەزىز محەمەدەمىن - بەرپۆەبەرى پانىل

- پ. د. شەھاب تەيب تاهىر

رۆلى گۆفارى زارى كرمانجى لە بوارى بە كارھىنانى زاراوەدا

- پ. د. دارا حەمىد محەمەد

پەرەپىدان و گەشەى زمانى كوردى لە گۆفارى زارى كرمانجىدا 1926-1932

- م. رەزا شەجىعى

رۆنانى وشە و زاراوە لە گۆفارى "زارى كرمانجى"دا

- د. پەيوەند محەمەد حەمەد - د. فارس لە تىف يەحيا

زمان و ناسنامەى كەلتوورى نەتەوہى و رەنگدانەوہى لە گۆفارى زارى كرمانجى 1926-1932

پشوو ۱۱:۴۵ - ۱۱:۱۵

- م. چنووڕ جە عەفەر ئەحمەد - بەرپۆوەبەری پانیل

- پ. د. شێروان حوسێن حەمەد

شیکردنەوێ گوتاری پەرۆردەیی لە گوڤاری زاری کرمانجی - 1932 1926

- پ. ی. د. پەحیم سورخی

نۆاندنەوێ دەسەلاتی کۆمەڵایەتی لە چاپەمەنییە بەرایبە کوردییەکاندا: شیکردنەوێ پەخنی گوتاری زاری کرمانجی 1926

- پ. ی. د. پەروین عەبدوللا خەدر - د. نەوزاد عەلی ئەحمەد

زاری کرمانجی گوڤاریکی کۆلتوویری بۆ نەتەوەسازی

- د. دیلان سەلام حەمە فەرەج - م. کانیو بەکر عەبدوللا

تایبەتمەندییە هونەرییەکانی فۆتۆگرافی و زەنگۆگرافی لەبەرھەمەکانی "حوسێن حوزنی موکریان" دا

- م. رێبەر عەبدولغەفار عەزیز - بەرپۆوەبەری پانیل

- پ. د. هەژار ئەحمەد عەبدولغەفور

سووژە کوردی لە گوڤاری زاری کرمانجی دا؛ بە نموونە شیعەرەکان

- پ. د. دیار فایەق مەجید - د. کاوێ ئیسماعیل عەبدوللا

بنیاتێ هونەریی لە چیرۆکەکانی حوسێن حوزنی موکریان لە گوڤاری زاری کرمانجیدا (لێکۆڵینەوێ پەخنی شیکارییە)

- م. ی. وەحید نیعمەت پەمەزان - م. ی. مستەفا عەبدوللا پەشید

ناراستەیا نافەرۆکا شعرین گۆشەیا "خۆشخوانی" یا گوڤارا زاری کرمانجی

مەراسیمی کۆتایی

۱۳:۳۰ - ۱۴:۳۰

- نمایشکردنی کورتە فیدیوی بەرپۆوەچوونی کۆنفەرانس

- خۆپێندنەوێ راسپاردەکان

- بەخشینی پروانامە بە توێژەرەکان

- بەخشینی پروانامە بە بەرپۆوەبەری پانیلەکان

- بەخشینی پروانامە بە لێژنەکانی کۆنفەرانس

- وێنەگرتنی بە کۆمەڵ